

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI ZA MLADINO

LETO 36 • ŠTEV. 10
JUNIJ 1935

Anton Debelfak

Čarovnik v zraku Lužiška pravljica

Blagi starši so imeli sina, ki so ga želeli kar najbolje izobraziti. Zato se je odpravil oče z njim na pot, da bi našel mojstra, ki zna vse. Po dveh dneh sta naletela na moža, ki je hotel Janka poučiti v vseh mogočih rečeh. Komaj je Janko sedel na njegove sani, je mojster počil z bičem in konj je šinil kvišku. Janko je zapazil, da je prišel čarovniku v roke. Njegov oče pa je bil vesel, da je našel takega mojstra; toda mati ni bila s tem nič kaj zadovoljna. Zato je očeta zopet poglala, naj gre sina iskat — in mu dala vrečico tobaka na pot. Oče je krenil na slepo srečo po svetu in skoraj prišel k ženi, ki je s svojim nosom vodo vlačila iz vodnjaka. Rekel ji je: »Dober večer, babical« Odgovorila je: »Že sto let me ni nihče tako pozdravil. Česa pa bi rad?« Oče je odvrnil: »Mislil sem te vprašati, ali kaj veš o čarovniku v višavah.« Dejala je: »Ne, pa bom četveronožce vprašala.« Zabrlizgala je in vsi četveronožci so bili takoj na mestu. Pa tudi ti niso nič vedeli. Zatorej je očetu odgovorila: »Jaz nič ne vem in vsi četveronožci tudi ne. Potakem mora bivati v vzduhu ali v vodah. Pojdi do moje sestre, ki stanuje sto milj odtod. Ako dosepeš tja do drevi, ti morda pove. kje je. Posodim ti svojega konja.

ki te prinese tjakaj do večera. Ampak tiraj, kolikor more konj tečil«

Oče je storil po njenem naročilu, prispel zvečer do ženske, ki je pravkar s svojim nosom dvorišče pometala, in se oglasil: »Dober večer, babical« Odgovorila je: »Že tri sto let me živa duša ni tako pozdravila! Kaj pa bi rad?« Odgovoril je: »Samo vprašati sem te hotel, ali mogoče kaj veš o čarovniku v zraku.« Odgovorila je, da nič ne ve, naj gre kar dalje. Oče pa je vzel iz svoje vrečice nekoliko tobaka, ga osmodil in razprašil ter ga dal mršvico ženski.

Nato je dejala: »Bom pa vse ribe v vodah poprašala, ali jim je kaj znano.« Zažvižgala je in pri tej priči so bile vse morske ribe pred njo. Pa tudi tem ni bilo nič znano. Tedaj mu je ženska rekla: »Če maraš do moje sestre, ki stoji tri sto milj za koncem sveta, utegneš tam izvedeti. A biti moraš pred svitom pri njej. Za to ti dam svojega konja na posodo!« Tako je odjezdil tjakaj in ko se je daniło, je bil na mestu. Zagledal je ženščino, ki je s svojim nosom grebla oglje po ognjišču. Pozdravil jo je: »Dobro jutro, babical« Hvaležno se je ta odzvala: »Celih šest sto let me še nihče ni takisto ogovoril. Česa pa iščeš pri meni?« Rekel je: »Samo vprašati

sem te hotel, ali kaj veš o čarovniku v zračnih višavah«. Odgovorila je: »Nič ne vem!« Nato je vzel zopet nekaj opaljenega tobaka ter ga ji pomolil trohico. Potem je žena rekla: »Ptice poprašam, ali kaj o tem vedó«. Zapiskala je in na mah so bili tu vsi ptiči, razen orla. Čez nekaj časa je priletel tudi ta. Žena ga je vprašala, kje je bil toliko časa. Odgovoril je, da pravkar prihaja od čarovnika v zraku. Takrat mu je žena velela: »Tegale moža nesi k čarovniku in mu pomagaj, da dobi zopet svojega sina.«

Orel je počenil na tla, oče je stopil nanj in sédel; tako je odletel. Ni trpelo dolgo, pa sta že videla čarovnikovo kočico, krito s slamo. Orel pa je rekel: »Izpuli mi štiri velika peresa iz repa, potlej pojdi v hlev, kjer boš našel v slamo zakopanega zajca, tega vzemi s seboj! Pred hlevom leži kamen, pod njim pa tri polena — oboje spravi pri sebi! Potem stopi v čumnato, kjer spi čarovnik, izpuli mu tri kocine! Nazadnje vzemi iz miznice tri drobtine, ki mi jih daj pozobati — potlej pa odletiva!«

Oče je tako napravil. Ko je čarodeju pulil kocine, se je ta prvič prevrnil na drugo stran, drugič je nekaj zamomljal, a pri tretji je strážno zakričal: oče je menil, da se streha podira; vendar čarodej se ni zbudil. Ko je dal orlu tri krušne mrve, je vtaknil kamen, polenca, kocine in zajca v jamice na orlovem repu, iz katerega je bil prej izskubel peresa, potem pa zopet sedel na orla.

Ko sta bila že kdo ve kako daleč, je orel sédel na skalo in vprašal očeta, ali morda kaj vidi. Oče je

rekel: »Veliko sivo lisol« — »Potem morava še nekaj časa leteti!« je odgovoril orel. V kratkem se je orel vnovič usedel in vprašal očeta, ali ne vidi še kaj več. Ta je odvrnil: »Čarovnik se podi za nama z dvema konjema!« Orel je rekel: »Tak vrzi doli tri lase«. Ko je bilo to storjeno, sta videla veliko jato krokrajev, ki so frfotali okoli čarodejca. Ta je moral sedaj najprej kavrane pobiti, preden je mogel naprej. To ga je pa toliko zamudilo, da beguncev že ni več videl, ko je opravil svoj posel. Zategadelj je moral spet domov, da bi pogledal, kje sta sedaj. Ko je to dognal, je na novo puhnil za njima, ker bi bil Janka pač nerad izgubil. Orel je spet sedel in vprašal, ali se kaj vidi. Oče je odgovoril: »Siva maroga!« — »Potemtakem morava še trenotek leteti!« je pripomnil orel. Čez nekaj časa se je orel zopet spustil na pečino in vprašal, ali morebiti oče ne vidi že kaj več. Ta se je odrezal: »Čarovnik dirja s svojimi konji za nama!« — »Torej vrzi vsa tri polena proč!« je zaklical orel. Tu je nastal folikšen gozd, da si je coprnik moral šele pot presekat skozenj. Zato je hitel zopet domov po sekuro. Ko je opravil delo, obeh že ni več videl. Zato mu je bilo zopet iti domov, da pogleda, kje sta. — Orel se je vnovič spustil na tla in vprašal, ali se kaj vidi. — »Da, neka siva lisa«, je rekel oče. »Torej morava dalje«, pripomni orel. Ko se je čez dobršen čas ponovno spustil, je hotel vedeti od očeta, ali ne vidi še kaj večjega. Oče je vzkliknil: »Pač, čarovnik se podi s šestimi konji za nama!« — »Tak vrzi kamen doli!« ukaže orel. In zrastle so visoke go-

re, da si je coprnik moral najprej delati pot skozi. Za to mu je bilo treba orodja in se je vnovič požuril domov. Ali ko je bilo delo napol opravljeno, si je zlomil roko in je moral iznova domov, da si jo je

Škripaje z zobmi je čarodejec odbrzel. Orel se je vzdignil kvišku, toda čez malo časa je padel mrtev na tla, ker ga je čarodej ubil. Janko pa se je bil pri coprniku vendarle nečesa naučil in sedaj je hotel ča-

ovezal z železnimi vezmi. Zatem je delal dalje in ko je predril hribe, ni nikogar videl in je moral spet domov, da pogleda, kje sta ubežnika. Orel se je vnovič spustil na skalino in vprašal kakor prejšnje krat. Oče je rekel: »Čarovnika še ne vidim!« — »Potem letiva na svoje mesto!« je golknil orel ter šinil na zemljo. Tu je zapovedal očetu: »Natri zajca s pokopališko prstjo pa se bo spremenil v tvojega sina!« — Toliko da je oče to naredil, je privršal čarodejec z osmimi konji, toda ni mogel nič več opraviti, kajti zajec, potresen s pokopališko prstjo, se je bil že v Janka preobličil.

rovnik čarovniku naplesti. Ko je bil potlej v Budišinu semenj, je rekel očetu: »Spremi me no na semenj, jaz se izpremenim v konja, ti pa me prodaš prvemu kupcu za sto zlatih. A nikar mi ne pozabi snefi uzdo, sicer sem izgubljen!« — Oče je vzel konja in krenil z njim na semenj. Že ob mestnih vratih ga je srečal kupec, ki mu je ponudil sto tolarjev za konja. Oče mu ga je dal za toliko, toda oglavnik je odnesel s seboj domov; kupcu pa je natvezel, da je raztrgan. Ko je oče prišel s semnja domov, je njegov sinko Janko že lagodno sedel na toplem zapečku in si požvižgaval.

Ko je bil zopet semenj v Budišinu, se je Janko preobličil v še lepšega konja in velel očetu, naj ga žene za dve sto tolarjev naprodaj. Oče pa se ga je bil poprej naluckal in je skoro pozabil prodanemu konju oglav sneti. Vendar se je še o pravem času tega spomnil, preden je odšel. Ko je prispel domov, je Janko že zopet sedel na toplem zapčku. V tretje se je Janko pretvoril v konja, ko je bil spet semanji dan, in oče naj bi ga prodajal za tri sto tolarjev, a Bog varuj, da bi bil pozabil povodec. Toda čarovnik — ta je bil kupec — je poprej povabil očeta na obilo pijačo in potlej kupil konja za tri sto zlatnikov. Oče je pozabil sneti konju povodec in tako je bil Janko izgubljen. Ko je čarovnik prišel do krčme, kjer mu je bil konj vselej uprhnil, ga je krepko privezal, da se je mogel s težavo premikati, mu natresel ovsu in stopil v točilnico. Konj se je hotel strgati ter uteči, pa se mu ni posrečilo. Tačas je prišel nekdo mimo. Konj se mu je zasmilil pa ga je odvezal. Konj pa je porinil povodec nekoliko nazaj in stekel k bližnjemu ribniku, kjer se je spremenil v ostriža. Čarovnik je to zapazil, pohitel k ribniku in se prelevil v ščuko, da bi onega poiskal in ga potem požrl. Ostriž pa je spoznal čarovnikovo zvijačo in se naglo preobrazil v go-

loba, ki je odletel v kraljev grad, kjer je kraljična pravkar gledala skozi okno. Že je videl golob, da čarovnik prihaja ko skobec za njim, in ni vedel za drugo zavetje nego grad. Sedel je na okno in povedal princesi o preteči nevarnosti. Princessa pa je velela: »Pa se izpreobrni v prstan, jaz te potem obdržim in si te nataknem na prst!« Janko je storil tako in kraljična si je nataknila obroček. Ko je čarovnik to videl in ni mogel dobiti prstana, je kralju nakopal hudo bolezen in prišel ko zdravnik v grad ter obljubil kralju zdravje, če bi mu dal princesin prstan. Kralju ni bilo znano, kaj se je zgodilo, poslal je po svojo hčer in zahteval prstan. Kraljična pa se je odrezala: »Prstana ne smem proč dati, saj sem ga podedovala po materi!« Kralj ji je zlepa prigovarjal, naj mu stori po volji, toda kraljična se je izgovarjala, da ne more prstana sneti. Nato se oglašil čarovnik: »Jaz pa to že naredim«, in se ji približa. »Ne,« vzklikne ona, »sama ga snamem,« in ga vrže v pepel. Takoj se čarovnik prestvari v petelina in jame brskati po pepelu, da kralju kar iskre v oči frče. Janko pa se urno spremeni v lisico ter ugrizne petelina na smrt. Tedaj je bil Janko rešen in kralj zopet zdrav.

Mano Golar

Zvezdna noč

Nocoj so zvezde šepetale,
čez goro gledale so zlato
in z bisernimi zrni
smehljaje posejale trato.

Blestela se je v svetlih žarkih
kot zvezde čarobne, srebrne,
ko tiha noč s šepetom tajnim
po sinjem nebu jih razgrne...